

Posłuszeństwo. Żrenica zbawienia

„Posłuszeństwo otwiera niebo, lecz pozostaje u drzwi, a miłość, która dała ten klucz, wchodzi, wnosząc owoce posłuszeństwa

„Posłuszeństwo otwiera niebo, lecz pozostaje u drzwi, a miłość, która dała ten klucz, wchodzi, wnosząc owoce posłuszeństwa. Przez nieposłuszeństwo pierwszego człowieka niebo zostało zamknięte, a posłuszeństwo pokornego, wiernego i nieskalanego Baranka, Jednorodzonego Syna mego, otworzyło życie wieczne” – tak w *Dialogu o Opatrzności Bożej* św. Katarzyna ze Sieny oddawała boży zamysł. To właśnie część o posłuszeństwie umieściła jako ostatnią w swoim dziele, które jest mistycznym przesłaniem o chrześcijańskich cnotach.

Niebawem będziemy świętowali jedno z najważniejszych Świąt w kalendarzu chrześcijańskim – tajemnicę wcielenia Boga. Niepojęty dogmat, którego przyjęcie absolutnie demoluje porządek obowiązujący do czasów Chrystusa. Przecież konsekwencja uniżenia – kenozy – samego Boga, który decyduje się wkroczyć w porządek ludzki w ciele, aby go zbawić, paradoksalnie sprawia, że w obrębie przeznaczonego Mu ziemskiego czasu służy pełnej automanifestacji Boga. Bo to właśnie ziemskie życie Jezusa stanowi najbardziej jednoznaczne objawienie tajemnicy transcendencji. Choć dopełnienie zamysłu Boga realizuje się w czasie Triduum – Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Pańskiego – to przecież ona jest już zawarta w akcie Wcielenia. To dlatego w starym rycie (nadzwyczajnej formie rytu rzymskiego) w *Credo* przyklęka się

jedynie na słowa „*et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine et homo factus est*”, podkreślając tym samym wagę aktu Wcielenia dla całej historii zbawienia.

Gdy spojrzymy na historię zbawienia zapisaną na kartach Starego i Nowego Testamentu szybko dostrzeżemy pewien ważny element poszczególnych sekwencji. Można zaryzykować tezę, że jest to opowieść osnuta wokół jednej kategorii - posłuszeństwa, lub – *à rebours* – jego zaprzeczenia. Kolejne etapy zdają się być nią przepełnione, lub wręcz nią mierzone. Od zaprzeczenia i buntu Adama i pierwszych ludzi, której uwieńczeniem zdaje się być opowieść o budowie wieży Babel, poprzez stopniowe wychowywanie do odbudowy relacji z Bogiem opartej na zaufaniu i oddaniu – gdzie kamieniami milowymi historii są postacie Noego i Abrahama, przez nadanie prawa zawartego w Dekalogu – dla wychowania do posłuszeństwa, przez polityczne dzieje Izraela utkane z następstw niewierności piętnowanej przez proroków, aż do fenomenu Wcielenia, kiedy to Chrystus staje się w imieniu człowieka – „posłuszny aż do końca”.

A przecież posłuszeństwo to nie uległość czy bierne poddanie się, a raczej dobrowolne przyłgnięcie do planów Boga okrytych tajemnicą. Historia Abrahama na górze Moria stawia jednak przed chrześcijaństwem pewien dylemat rozstrzygania pomiędzy zaufaniem i posłuszeństwem a rozumem. To właśnie intelekt i chłodna kalkulacja muszą skapitulować przed ostatecznym zawierzeniem, które po ludzku nie niesie w sobie żadnej nadziei. Temat ten aż do dziś kształtuje w myśli chrześcijańskiej ujęcie relacji pomiędzy posłuszeństwem a rozumem.

Jednak to posłuszeństwo zdaje się być dzisiaj czymś niechcianym. W dobie indywidualizmu, emancypacji, praw własnych – nie mieści się w repertuarze cnót – a nawet plasuje się w kategoriach dziwactw. Być może należy postawić tezę, że nowożytność i współczesność ma znaczący problem z posłuszeństwem, a bitwa toczona o emancypację rozumu zepchnęła cały namysł nad istotą posłuszeństwa i zawierzenia? Czy problem też nie dosięga współczesnego Kościoła, który zdaje się tracić wyczucie fundamentu posłuszeństwa – na jakim jest ugruntowany, implikując tym samym współczesny problem sekularyzacji?

W tygodniu poprzedzającym Święto Bożego Narodzenia, chcemy w centrum postawić sprawę posłuszeństwa zarówno w historii, jak i współczesnych jej przejawach. Czy posłuszeństwo stanowi dla nas ciągle żywotny element życia wspólnoty i relacji ludzkich? Czy ten rodzaj relacji stanowiący przecież oś historii zbawienia może przekładać się na dzisiejsze rozumienie świata? A jeżeli tak, to co nam ukazuje?

Jan Czerniecki
Redaktor naczelny